Pearson svekker tilliten til faglige vurderinger

Erik Winther Skogli
Divisjon psykisk helse og rusklinikk, Sykehuset Innlandet HF
Institutt for psykologi, Universitetet i Innlandet
erik.winther.skogli@sykehuset-innlandet.no

Gunn Nybakken
Divisjon psykisk helse og rusklinikk, Sykehuset Innlandet HF
Institutt for psykologi, Universitetet i Innlandet

Stine Ericson
Regional kompetansetjeneste for habilitering (RKHAB), Oslo universitetssykehus

Elisabeth Øverland
Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP) – helseregion øst og sør
Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo

Uten etterprøvbare premisser mister testene vitenskapelig verdi.

Forfatterne har fylt ut interessekonfliktskjema og oppgir ingen interessekonflikter.

Erik Winther Skogli

Foto:#Privat

Debattinnlegget *gir uttrykk for skribentenes meninger.*

I sitt svar til vår kronikk «Pearson hindrer nødvendig innsyn» (Skogli et al., 2026) skriver Gert Jaap Schoppink (2026) at Pearson har «endret måten normdata er presentert på» i sine nyeste tester. Han begrunner endringen med at testforlaget vil «beskytte testene mot uautorisert kopiering og bruk utenfor de kvalitetssikrede systemene testene er validert for». Schoppink viser til at manualene fortsatt inneholder informasjon om normeringsutvalg og psykometriske egenskaper, og mener opplysningene bidrar til kjennskap om testenes normgrunnlag.

Vi er glade for at Pearson tar ansvaret med å beskytte testenes integritet på alvor, og setter pris på at testleverandøren engasjerer seg i debatten. Vi ønsker likevel å kommentere noen av påstandene som fremsettes i tilsvaret til oss. Vi mener Pearson ikke svarer på vår kritikk, men i stedet argumenterer på en måte som er egnet til å villede.

Svarer ikke på kritikken

Det er ikke korrekt, slik Schoppink skriver, at Pearson kun har «endret måten normdata er presentert på». Realiteten er at normdataene i CELF-5 (Clinical Evaluation of Language Fundamentals – Fifth Edition) og WAIS-5 (Wechsler Adult Intelligence Scale – Fifth Edition) ikke lenger blir presentert overhodet. Da kan ikke klinikerne lenger kontrollere normene de skal bygge vurderingene sine på, men må stole blindt på skåringsprogrammer de ikke har innsyn i. Tidligere feil ble oppdaget nettopp *fordi* klinikerne hadde tilgang på normene. Når Pearson fjerner denne tilgangen, fjernes også muligheten for å fange opp feil.

Schoppink skriver videre at manualene fortsatt inneholder informasjon om normeringsutvalg og testenes psykometriske egenskaper, men later ikke til å ha forstått hva kritikken vår handler om. Beskrivelser av normeringsutvalg og testers psykometriske egenskaper er ikke ensbetydende med at normene nødvendigvis reflekterer populasjonen de er ment å representere. Problemene med WISC-III, Leiter-3 (Leiter International Performance Scale - Third Edition) og WISC-5 handlet ikke om mangelfulle beskrivelser av normdata eller testenes psykometriske egenskaper, men om normenes kliniske brukbarhet. For eksempelet med Koding i WISC-5 som vi viste til i vår opprinnelige kronikk, var problemet at normene ikke samsvarte med testens faktiske egenskaper. Igjen minner vi om at det var klinikerne selv som oppdaget problemet – fordi normene var kjent.

Alvorlig endring

Når Pearson hindrer innsyn som ellers kunne ha bidratt til å kvalitetssikre normdata, svekkes testenes faglige integritet. Enda mer alvorlig er det at endringen vil svekke tilliten til psykologiske og pedagogiske vurderinger som foretas på bakgrunn av Pearsons mye brukte tester. Faglige vurderinger uten åpne og etterprøvbare premisser mister sin vitenskapelige verdi.

Vi setter pris på at Pearson åpner for å diskutere problemstillingene vi adresserer, med fagmiljøet. Derfor oppfordrer vi fagforeninger, utdanningsinstitusjoner og helseforetak til å gå i dialog med testleverandøren om hvordan vi kan utforme morgendagens testverktøy, med god faglig kvalitetssikring i alle ledd.

Referanser

Schoppink, G. J. (2026). Pearson beskytter testenes integritet. *Tidsskrift for Norsk psykologforening, 63*(10), 663. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2026as09ae-Pearson-beskytter-testenes-integritet-

Skogli, E. W., Nybakken, G., Ericson, S., Køhn, K. & Øverland, E. (2026). Pearson hindrer nødvendig innsyn. *Tidsskrift for Norsk psykologforening, 63*(9), 604–606. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2026as09ae-Pearson-hindrer-nodvendig-innsyn

Publisert: 22.10.2026, Tidsskrift for Norsk psykologforening.